

:BOMBA!

Nos lo dijeron recién,
pero de muy mal talante;
lo mejorcito de Ambulante,
y su mamá también

K'intsil

Lunes 9 de junio de 2025

CAMPECHE · YUCATÁN · QUINTANA ROO · AÑO 10 · NÚMERO 2494 · www.lajornadamaya.mx

**Káaj múuch'tambal
ti'al u tsikbalta'al
bix kun kaláantbil
u k'ák'nabilo'ob
yóok'ol kaab**

Ap / p 18
Oochel Reuters

Junmúuch' 30 cheemo'ob ku beetiko'ob xaak'al ichil tuláakal yóok'ol kaabe', tu ch'aaj bez u bin tu francial noj kaajil Niza le domingo máanika', ti'al u chúunul u yóoxtéen u beeta'al u tse'ekil Conferencia de las Naciones Unidas sobre los Océanos yéetel ti'al u k'iimbesa'al Día Mundial de los Océanos.

U nooyil meyaje' "Maravillas del Océano", le beetik cheemo'obe' yaan u ch'aako'ob u bejil ja' Baie des Anges de Niza, wa Bahía de los

Ángeles, tukulta'ab ti'al u chíibkesa'al u k'ichkelemil yéetel u k'a'anani k'ák'nabo'ob k'a'alikil u páayt'anta'al wiinik ti'al ma' u sa'atal u tuukulil u je'ets'el k'a'anán yéetel uts ba'alo'ob ti'al u yutsil yóok'ol kaab.

Táan u páata'al u k'uchul ya'abach delegados, beyxan u jalá'achil noj lu'umo'ob, ajxaak'alo'ob yéetel máako'ob ku meyaj ti'al u kaláanta'al u tojbe'enil lu'um, ti'al u műuch'ulo'ob Niza te'el k'iino'oba', tumen

yaan u tsikbalta'al le jejeláas sajbe'entsilo'ob yaan walkila', beyxan u k'a'anani u kaláanta'al k'ák'nabo'ob.

ONUe' ts'o'ok u ya'алик sajbe'entsilo'obe' jump'él ba'al jach xchukul unaj u ts'aatáanta'al tumen táan u jach chokojal ja', táan u k'askuunta'al tumen plásticos yéetel táan u seen chu'ukul kayo'ob yéetel uláak' u ba'alilo'ob ja'.

Chéen u 2,7 por cientoil tuláakal u k'ák'nabilo'ob yóok'ol kaab

kaláanta'an ti' meyajo'ob k'askuuntik ja'ob, je'el bix chuk kay yéetel minería ti' taamtam ja'ob, jach tu yáam le 30 por ciento tukulta'ab kun kaláantbil ti'al u ja'abil 2030.

Ichil cheemo'ob táakpaja'ane' ti' yaan Energy Observer, jump'él catamarán chuup yéetel paneles solares, yáax humo'él cheem béeychaj u péek chéen yéetel energía renovable. Ku ch'aak u muuk'il u péek ti' u ja'il k'ák'nab, ts'o'oke' ma' tu k'askuuntik.